

ner, der med Lethed vilde have kunnet skaffe dem. Jeg er derfor ikke tilbøjelig til at tro, at denne Bestemmelse har nogen stor praktisk Betydning, men paa den anden Side ser jeg ganske vist heller ikke nogen Grund til at modsætte mig den, hvorfor jeg ogsaa tilræder Landstinget at vedtage den.

Jeg gør opmærksom paa, at der i § 13 er givet Stempelbegunstigelse og Fri-tagelse for Tinglysningsgebyrer til Foreningerne og Parcellister, der købe af disse. Denne Begunstigelse gælder derimod ikke, saaledes som Forslaget nu foreligger, for Kommunerne og de Parcellister, der købe af dem, og der kan jo ogsaa være noget, der taler for, at den ikke gælder for Kommunerne. Naar en Forening, som har det udelukkende Formaal at udstykke større Ejendomme, og hvis Vedtægter tvinge den til at gøre det paa en vis Maade, køber en større Landejendom, saa kan man straks begynde at yde den Begunstigelser, for man er sikker paa, at den virkelig realiserer Formaalet, den har ingen anden Udvej. Naar derimod et Sogneraad køber en Ejendom i Dag, og maaske i Morgen eller om et halvt Aar gaar af, har man ikke paa Forhaand nogen Sikkerhed for, at Formaalet vil blive naaet. Derfor kan noget tale for ikke straks at give Kommunerne den omtalte Begunstigelse. Paa den anden Side have, hvis Kommunen virkelig realiserer Formaalet, Parcellisterne samme Krav paa Begunstigelsen som de, der købe af Foreningerne. Det er kun et lille Spørgsmaal, men jeg gør opmærksom paa det, for jeg mener, at hvis man overhovedet her i Landstinget vil rette i Loven, var det maaske rigtigt at rette dette Punkt med. Ellers er det vist for uvæsentligt til af den Grund at sende Loven ned i det andet Ting. Dette er i det væsentlige Lovforslagets Indhold.

Maaske vil man spørge mig: Ja, men tror du nu ikke, at de Gaarde, her er Tale om, ville blive udstykkede ogsaa uden Loven? Det er rimeligt, at de blive udstykkede, og det vil sagtens ske ved den private Spekulation.

Maa jeg her indskyde en Bemærkning? Jeg har glemt at nævne en Ting, men jeg vil omtale den i denne Sammenhæng, medens jeg er ved den private Spekulation. Der er sat en Bom for, at denne Lov kan misbruges i privat Øjemed, idet der er truffet den Bestemmelse, at intet Medlem af disse Foreninger nogen Sinde kan faa mere end 5 pCt. Udbytte af de Penge,

han stikker i Foreningen, og naar der kommer et Overskud, hvis man er saa heldig, gaar det til Reservefonden, som Foreningen ikke selv er Herre over, idet den, dersom den naar over en vis Størrelse, skal anvendes i et almennyttigt Øjemed til Landbrugets Tarv efter en Beslutning, som skal godkendes af Finansministeriet. Jeg vender altsaa tilbage til Spørgsmaalet: Ville disse Gaarde ikke blive udstykkede alligevel, vil der ikke være private entreprenante Folk, som ville købe dem op og finde deres Regning ved at slaa dem itu og sælge dem igen? Det er muligt, at dette vil ske for en Del af Gaardenes Vedkommende; vi have jo allerede her i Landet set en Del af det, jeg vil kalde det private Gaardslagteri, og eftersom Tiden gaar, kan det gerne være, vi ville komme til at se endnu mere af det. Men det forekommer mig, at det, vi have set hidtil, ikke har været saa tiltalende, at det just skulde opfordre os til ikke at sørge for at faa hele denne Udvikling ind i et bedre Spor. Man har set, at private Folk, som slagte Gaarde, gøre det rent skematisk, f. Eks. saaledes, at meget store Arealer sælges væk i smaa Lodder af ganske nøjagtigt samme Størrelse, den ene ved Siden af den anden. Jeg anser det imidlertid for meget uheldigt at skabe saadanne store Kolonier af ganske smaa ensartede Lodder, der ere beboede af et stort Antal Folk, som maaske alle trænge til at støtte sig til Arbejde andetsteds, men som ikke kunne faa Arbejde i Nærheden, og som vilde have godt af at bo Side om Side med Ejendomme af den anden Størrelse. Det anser jeg ikke for heldigt, og jeg tror ikke, man kan sige, at det egentlig har været nogen Lykke for de vedkommende at have disse forholdsvis smaa Lodder. De ere temmelig lette at sælge, naar der gives tilstrækkelig Kredit fra privat Side. Man kan næsten altid faa Folk, som intet ejer, til at gaa ind til saadanne Lodder, og saa sidde de der med en saa stor privat Gæld, at de hugge i det Aar efter Aar, indtil de maa gaa fra det for at overlade Lodden til den næste. Andre Steder stykker man ud uden Hensyn til lokale og kommunale Interesser, som dog bør have et Ord med at sige ved saadanne Udstykninger. Jeg finder det ganske anderledes heldigt, at en Kreds af Egnens Folk, naar en stor Gaard egner sig til Udstykning og ligger parat dertil, træder sammen, faar et Laan af Statslaanefonden og udstykker Gaarden; som den bør udstykes i Overensstemmelse med lokale og